

**Escoles d'infants
municipals de
Llucmajor:
quaranta anys
d'acompanyament
actiu**

Magdalena Coloma Puig Oliver

Edita: Ajuntament de Lluçmajor

Portada: Lluçia Pericàs, 2023

Disseny i impressió: Editorial MIC

DL: PM 00649-2024

**Escoles d'infants
municipals de
Llucmajor:
quaranta anys
d'acompanyament
actiu**

Magdalena Coloma Puig Oliver

Presentació 7

Salutació 11

Escoles d’infants municipals de Lluçmajor: quaranta anys d’acompanyament actiu

    Primera *guarderia* municipal: curs 1983-1984 13

    Els inicis: de 1984 a 1987 23

    La consolidació: de 1988 a 1994..... 29

    Expansió i creixement: de 1995 a 2003 39

    Els canvis: de 2004 a 2010..... 51

    Tres escoles, un projecte: de 2011 a 2023 59

    Fonts consultades i procedència de les fotografies 81

PRESENTACIÓ

Senyora Batlessa, Senyor Jutge de Pau, Senyores i Senyors Regidors, amigues i amics.

Bon vespre a tots. Som aquí per a presentar-vos na Magdalena Coloma Puig Oliver, la nostra pregonera d'enguany.

Quan em varen proposar fer la seva presentació, em vaig alegrar molt i a la vegada vaig sentir una gran responsabilitat pel fet de posar paraules a la seva gran trajectòria al capdavant de les escoles municipals de Lluçmajor.

He tengut el privilegi d'acompanyar-la en aquest viatge al llarg de gairebé vint-i-quatre anys de la meva tasca professional, primer com a educadora i més tard com a coordinadora de l'Escoleta Penya-segat, juntament amb les meves companyes, formant part d'un meravellós equip.

Ara us vull mostrar el seu caire més personal, ja que ella us parlarà de la seva vida professional, íntimament lligada a les nostres escoles.

La història de na Magdalena comença dia 8 d'octubre de 1957, filla de Mateu Puig (llucmajorer) i Paula Oliver (sollerica). La família era coneguda al poble per ser els copropietaris de la fàbrica de sabates Calzados Puig S.A. i de la tenda del carrer de Sant Miquel.

Tant els pares de na Magdalena com tota la seva extensa família —padrina, ties i concos—, estaven immersos dins el negoci de les sabates, on cadascú tenia la seva tasca.

La seva primera infància va transcórrer dins aquest cercle familiar, on durant més de quatre anys, fins a l'arribada de dues germanes bessones (na Cati i na Paula), va ser l'únic infant. La criança fou compartida per tota la família, tasca que es compaginava amb la que cadascú tenia dins l'estructura familiar i laboral. La família materna era el salvavides de la rutina diària, ja que anar a visitar-la a Sóller suposava una excursió d'un cap de setmana, tota una festa. Allà hi tenia tres cosines, més o menys de la mateixa edat, amb qui compartir noves vivències.

La convivència estreta amb el món de les sabates, tant en el procés de fabricació com en la venda, marcà la vida de la família i de na Magdalena.

El seu pare desitjava que en un futur fos la seva digna successora, tot i que necessitava la formació més adequada i l'experiència en la feina in situ amb un bon mestre.

La seva vida escolar va transcórrer a ca les monges de la Caritat per a la formació bàsica i el batxillerat. Després d'aquesta etapa fou necessari decidir quins estudis emprendre per poder iniciar la vida laboral. La balança tombà cap al pragmatisme, i així va iniciar una formació en informàtica, comptabilitat i mecanografia, per poder incorporar-se a l'activitat industrial de la família. Aquesta decisió no va minvar la il·lusió de poder estudiar pedagogia o magisteri, però quedà arraconada i diluïda per un temps gràcies al benestar que proporciona la zona de confort personal.

L'any 1975 va conèixer en Jordi Font, el que seria l'amor de la seva vida i pare dels seus dos fills: en Miquel i n'Antònia.

Tres anys més tard, el 1978, es casarien, ja que tots dos tenien la vida laboral encaminada i volien començar un projecte de vida en comú. Fou després de casar-se quan, animada per en Jordi i amb el seu suport, va reprendre la seva il·lusió de formar-se per treballar en el món de la infància i l'educació, i va cursar la llicenciatura en Pedagogia a la Universitat de les Illes Balears.

El mes de setembre de 1984 va iniciar la seva trajectòria dins el món de la infància, precisament en el Servicio Municipal de Guardería Infantil y Jardín de Infancia de Lluçmajor. Els primers dos anys va estar contractada com a *cuidadora*, i els nou anys següents ja canvià la nomenclatura i passà a dir-se *educadora*. Tots aquests anys de contacte directe amb els infants donaren espai suficient per anar investigant, unir-se a les tendències capdavanteres, estudiar, reciclar-se i compartir experiències pedagògiques i vivències personals.

L'any 1995 fou nomenada coordinadora de les Escoles Municipals de Lluçmajor (en aquells moments Fada Morgana i Escola de s'Arenal), lloc que va ocupar fins al 18 de novembre de 2022, dia de la seva jubilació.

He de destacar el seu tarannà com a líder en l'educació de 0 a 3 anys, lluitant per millorar les seves condicions quant a recursos humans, materials i infraestructures; encetant el treball en xarxa amb altres institucions per potenciar els fonaments de l'educació per a la primera infància al nostre municipi, i essent pioners i referents pel que fa a metodologia i pedagogia a escala insular. Tot i que les escoles de Lluçmajor han estat un model educatiu i un referent per a altres localitats, ha apostat sempre per la formació permanent i contínua dels seus equips, en la qual ha participat de manera activa.

També ha sabut gestionar equitativament les diferents formes de funcionament dels equips, la ubicació i les característiques socioculturals de cada nucli urbà, conferint a cada una de les tres escoles la seva essència.

Ja per acabar amb la presentació, voldria dir que es pot establir un paral·lelisme qualitatiu i quantitatiu entre la seva trajectòria professional i la història de les escoles de Lluçmajor.

I ara don la paraula a na Magdalena.

Moltes gràcies per la vostra atenció, bones Fires i bona fermança.

Margalida Pascual Paniza

D'esquerra a dreta: la presentadora, Margalida Pascual Paniza; la batlessa de Lluçmajor, Maria Francisca Lascolas Roselló; la pregonera, Magdalena Coloma Puig Oliver, i la regidora de Cultura, Katina Rayó Oliver, el dia del pregó (28 de setembre de 2023), al Claustre de Sant Bonaventura de Lluçmajor

L'equip de les escoles assistent al pregó

SALUTACIÓ

Senyora Batlessa, Senyors Regidors i Regidores, amics i amigues, benvolguts tots.

Vull agrair molt sincerament a l'Ajuntament de Lluçmajor la confiança dipositada en mi per poder ser la pregonera de les Fires d'enguany.

El moment en què Maria Francisca Lascolas, aleshores regidora de Cultura, Educació i Ocupació, em va fer la proposta, vaig dubtar perquè el pregó de fires a Lluçmajor és tota una institució: en va ser el primer pregoner el senyor Andreu Martín Burguera l'any 1961 i des de llavors s'han tractat temàtiques diverses per part de ponents experts en cada matèria.

La proposta era temptadora, ja que he passat trenta-vuit anys de la meua vida dins les escoles municipals. Això em fa coneixedora d'aquesta realitat, i vaig pensar que fer el pregó era un honor, malgrat que som conscient de la responsabilitat que contrec davant vostès. Així i tot, gràcies a la nostra batlessa per aquesta fermança tan especial i única. I també a la meua companya Margalida Pascual per la seva amabilíssima i sentida presentació.

He d'aclarir que aquesta feina no ha estat d'investigació sinó d'organització i estructuració de dades, fets, esdeveniments, commemoracions i experiències viscudes dins les escoles, que m'han provocat un cúmul de sensacions i emocions que estaven adormides pel pas del temps.

No té més pretensions que aportar elements, potser insuficients però sens dubte interessants, per reflectir la dificultat i també la il·lusió que ha suposat i suposa el repte de l'educació dels més petits i la incalculable tasca que les escoles han fet i fan per contribuir-hi des de l'Administració local.

Ha estat necessària la col·laboració de les actuals educadores, una feina d'equip en què cada una hi ha aportat la seva part.

Vull agrair a na Lluçia Pericàs la laboriosa selecció d'imatges dels arxius de les tres escoles i la seva tasca en el muntatge informàtic que tindreu ocasió de veure a continuació.

A les meues germanes, amb les quals fa molts d'anys que compartim vocació: na Catalina per recupear i seleccionar fotografies dels primers anys de l'escola de s'Arenal, i na Paula per estar sempre molt a prop i donar-me suport.

A na Maria J. Miralles per haver compartit el seu «quadern», una eina que fa servir cada curs per anotar allò que és important i que custodia any rere any des que va començar a fer feina a l'escoleta (conté informació que no és a les actes de les reunions).

A na Maria Zanoguera (primera educadora que es va jubilar), pels seus records i els seus comentaris.

A les tres directores actuals: na Isabel M. Martí (Fada Morgana), na Rosa Garcia (Trencadors) i na Mònica Gelabert (Penya-segat), per haver posat a la meva disposició els arxius dels centres.

A na Margarita Planas, actual regidora d'Educació i abans coordinadora dels espais familiars, pels seus ànims, la seva comprensió i l'aportació de la informació dels espais; a na Maria Antònia Orfí i na Susana Planas, per compartir imatges dels primers alumnes de l'escoleta de Badia Gran, i per les converses que hem mantingut recordant les experiències i contrastant punts de vista.

També vull fer arribar el meu agraïment a totes les companyes de feina que hem estat juntes durant molts d'anys, a les que hi han estat poc temps i als dos únics companys masculins, ja que tots plegats som part de la història de les escoles.

A les que ja no poden compartir l'avui: na Magdalena Salvà Bortone i na Jerònia C. Guasp. La seva empremta, però, està dins el camí que durant anys vàrem recórrer juntes.

Podeu comprovar que el meu relat té connotació femenina, però no és debades, ja que la nostra és una professió feminitzada (educadora), amb poc reconeixement social i laboral i sovint poc remunerada en relació amb el nivell de responsabilitat de la feina. No oblideu que som responsables d'allò que més estimen les famílies: els seus infants.

És una satisfacció per a mi coincidir com a persona acabada de jubilar amb la commemoració dels quaranta anys de les escoles d'infants municipals de Lluçmajor. Aquest fet m'ha permès dedicar part del meu temps a aquesta tasca, amb la inestimable ajuda de la meva amiga de la infància, na Catalina Font, que ha estat la responsable de la seva correcció, i amb la paciència de na Margalida Martín, que ha llegit i comentat el meu esborrany. Aquest és el resultat de la meva petita aportació: el pregó de les Fires de 2023.

**Primera *guarderia* municipal:
curs 1983-1984**

GUARDERIA INFANTIL CONSTRUÏDA PEL
MAGNIFIC AJUNTAMENT DE LLUCMAJOR,
INAUGURADA EL MES D'ABRIL DE 1983.
SOLAR DONAT PER LA CAIXA
D'ESTALVIS DE BALEARS "SA NOSTRA"

Després de les eleccions de 1979, es constituïren els primers ajuntaments democràtics, i molts d'ells, entre els quals es troba el de Lluçmajor, es varen sentir empesos a atendre, en la mesura del possible, els infants de 0 a 6 anys, l'educació dels quals no tenia caràcter obligatori, per tal de cobrir unes necessitats socials imposades per la incorporació de la dona al mercat laboral. Assumiren aquesta tasca per responsabilitat malgrat que no es tractava d'una competència pròpia dels municipis. No serà fins a anys posteriors que l'educació infantil i primària va passar a incloure el segment d'edat entre els tres i els sis anys, amb caràcter obligatori i total gratuïtat. Però l'educació dels infants des del naixement fins als tres anys roman encara en uns certs límits competencials.

La revista *Lluçmajor de Pinte en Ample*, en el número d'octubre de 1981, publica una nota amb el títol: «La maqueta de la nova construcció serà exposada durant la II Mostra. Sa Nostra dona un solar per a una guarderia». I continua: «En el darrer ple municipal ordinari, celebrat el passat 28 de setembre, a través d'un despatx extraordinari (una qüestió fora de l'ordre del dia, però que s'ha de tractar per mor de la seva urgència) el batle comunicà la decisió adoptada per la Caixa d'Estalvis de les Balears de regalar a l'Ajuntament un solar de 725 m². Aquest solar, situat al carrer del Grup Escolar, cantonada amb el de Gómez Ulla (actualment Monserrat Parets), el dona la Caixa d'Estalvis perquè s'hi construeixi una guarderia infantil en el termini de tres anys».

La maqueta de la guarderia exposada a la II Mostra de les Fires de 1981

A la mateixa revista, en el número del mes de desembre es publicà una carta signada per una puericultora, en què agraïa a la Caja de Ahorros de Baleares la donació del solar. Després d'haver vist la maqueta de la nova guarderia comenta que es nota la no-intervenció de cap professional expert en infants en edat maternal i recalca la manca d'espai i de zona verda. Per acabar proposa com a possible solució que la Caja de Ahorros amplii la donació o que l'Ajuntament pugui disposar dels solars adjacents. En el número del mes de febrer de 1982, es publicà la crònica de la cessió del solar de 700 m², de la qual donà fe el notari senyor Lluís Pareja Cerdó. En el número corresponent al setembre de 1982, el col·laborador Ignasi Barceló fa una entrevista al batle titulada «La nova guarderia municipal»:

«El Sr. Batle, Miquel Clar Lladó, és qui en nom de la corporació municipal, molt atentament i donant-nos tota classe de facilitats, ens ha informat sobre la nova guarderia.

Sr. Batle, ens podria parlar de l'edifici, les instal·lacions, el nombre d'aules...?

La guarderia consta de sis aules d'uns 26 m²; hi ha també una casa-habitació per al porter, una àmplia terrassa, un dormitori per als infants i un pati de jocs.

Hem vist en els plànols que l'espai descobert per a jocs tan sols és de 180 m². És possible que no toqui a m² per infant. No li sembla que aquesta inversió de més de 13 milions s'hauria pogut fer en un solar més gran?

Estic molt content d'aquesta realització, d'així com s'ha fet i on s'ha fet. Primerament, feia estona que cercàvem un solar adequat i no el trobàvem. La Caixa de Balears «Sa Nostra», ens l'ha donat, i, en segon lloc, és suficientment cèntric per no causar molèsties als pares que hagin d'acompanyar els infants.

A Llucmajor hi ha necessitat de llocs escolars per als allots. Quan s'han d'acabar les obres i quan creu possible que es posi en marxa?

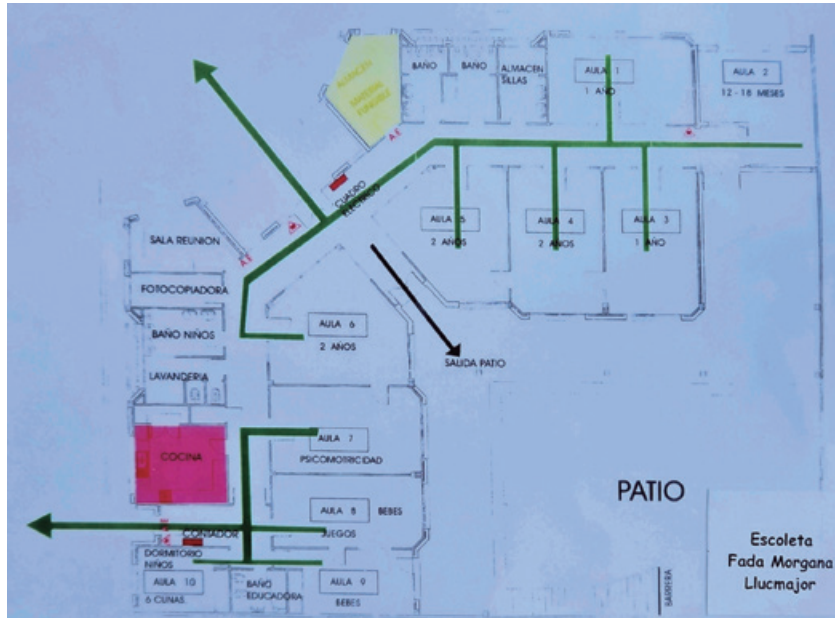
Les obres s'han d'acabar (segons contracte) per Nadal, i tan prompte com sigui possible, una vegada contractada la gent, instal·lat el mobiliari i les instal·lacions recreatives.

Qui cuidarà i educarà els nins?

Seran puericultores titulades.

Segons tenim entès, són moltes les puericultores que ja han sol·licitat les places. Quina classe d'oposició pensau fer per seleccionar les millors?

Es farà un concurs-oposició entre totes les puericultores diplomades que sol·licitin les places. Actualment hi ha setze sol·licituds. Les que tenguin millors puntuacions seran les que ocuparan les places.»

Plànol de la primera guarderia

El dia 2 d'agost de 1983 es va fer arribar als interessats aquesta convocatòria:

«Como vecino interesado en el servicio de guardería infantil, según escrito obrante en este Ayuntamiento, se le convoca a la reunión que tendrá lugar en esta Casa Consistorial el próximo día 10, a las 21.30 horas, con el fin de tratar de la puesta en servicio de la Guardería.

Espero su asistencia.

Lluçmajor, a 2 de agosto de 1983

El Concejal Encargado»

Al final del mes d'agost es va redactar, a l'oficina municipal, una llista dels infants els pares dels quals estaven interessats en el servei de la guarderia, que foren els primers alumnes: 17 nines i 14 nins en edats entre 1 i 4 anys.

En el ple municipal del dia 5 d'octubre de 1983 es va aprovar el Reglamento del Servicio Municipal de Guardería y Jardín de Infancia, del qual dos articles són molt significatius:

«Artículo 1

El objeto del presente Reglamento es regular el régimen del servicio municipal de guardería infantil y jardín de infancia que, sin carácter monopolístico, presta el Ayuntamiento por gestión directa sin órgano especial de administración.»

«Artículo 7

El personal contratado dedicado a la atención del niño tendrá las funciones propias de cuidadora, como son:

- Atender a la recepción y despido de los niños.
- Vigilar y controlar al niño y proporcionarle juegos didácticos y distracciones de que se disponga.
- Atender el aseo personal del niño.
- Cuidar el aseo y orden de las ropas de cuna.
- Cuidar de que la ropa de calle quede colgada en lugar adecuado, velando para que el baby de la guardería lo lleven los niños debidamente aseado.
- Procurar que los niños estén debidamente atendidos en sus necesidades físicas y psicológicas.
- Preparar los biberones y otros alimentos y ayudar al niño en las comidas.
- Poner en conocimiento de la Alcaldía, Concejal delegado o Secretario del Ayuntamiento cualquier anomalía de orden sanitario.
- Adoptar las medidas que correspondan en caso de que un niño enferme durante el horario de guarda.
- Cumplir y hacer cumplir las normas dadas para el servicio.»

El 10 d'octubre de 1983 fou el dia que es va iniciar el servei de guarderia municipal a Lluçmajor. El regidor responsable era el senyor Sebastià Artigues, i els primers alumnes varen ser els següents:

Primers alumnes de la guarderia del curs 1983-1984

El 20 de març de 1984 es va redactar l'acta fundacional de l'associació de pares de la guarderia infantil municipal de Lluçmajor, en què es pot llegir textualment:

«En Lluçmajor, siendo las diecinueve treinta horas del día 20 de marzo de 1984, se reunieron en la Guardería infantil municipal, calle grupo Escolar s/n, un grupo de padres de niños asistentes a dicha guardería para proceder al acto de constitución de la Asociación que se denominará ASOCIACIÓN DE PADRES DE LA GUARDERÍA INFANTIL MUNICIPAL DE LLUCMAJOR.

Asistían al acto D. Sebastián Artigues Boscana como Concejal-Delegado del Excelentísimo Ayuntamiento de Lluçmajor, así como las dos cuidadoras de dicha guardería.

Se dio lectura de los Estatutos que han de regir esta Asociación, que habían sido redactados por una Comisión elegida al efecto, siendo aprobados por unanimidad de todos los asistentes y acordada su remisión al Gobierno Civil de la Provincia.

Se acordó nombrar la Junta Directiva de dicha Asociación, otorgando por unanimidad los distintos cargos a los siguientes miembros:

PRESIDENTE: D. Miguel Martí José (difunt)

SECRETARIO: Dª María del Carmen Cervera Gállico

TESORERO: D. Mateo Quetglas Juan (difunt)

VOCAL 1º: Dª Matilde Barceló Ques

VOCAL 2º: Dª Antonia Mas Rosell

Sin más asuntos que tratar y siendo las veintiuna horas y quince minutos se levantó la sesión cuya acta firman los componentes de la Junta Directiva, en el lugar y fecha indicados.»

El servei de menjador no era tal, només alguns infants les famílies dels quals ho necessitaven (5 durant el primer curs) duien el menjar de casa i les educadores l'encalentien en un fogonet elèctric. En el segon curs el nombre d'alumnes que sol·licitaren el servei de menjador varen ser 14 i l'APA va demanar a algú que pogués cuinar a l'escola. Però no fou així, i na Maria Oliver, mare d'una alumna, acceptà la responsabilitat de cuinar a casa i transportar el menjar a l'escola, després d'acordar el preu amb els pares sol·licitants.

El mes d'agost de 1984 es publica a la revista *Llucmajor de Pinte en Ample* l'article «El primer curs de l'Escola Municipal d'Infants. Deu mesos fent feina amb els nins», en què na Catalina Puig Serra i na Núria Vives Sánchez, les primeres cuidadores de l'escola, parlen de la primera festa de fi de curs i també, i de manera breu, de la tasca feta des d'octubre de 1983 fins a juny de 1984:

«Ara dins els mes de juliol, el darrer d'aquest curs, pensam en tot el que hem fet durant aquests deu mesos que hem viscut a la nostra escola d'infants. Fent una mirada enrere recordam el principi, un poc difícil per les condicions en què es va fer, però encara que tot d'una ens mancava organització i, sobretot, material, vàrem tirar endavant i molt aviat poguérem fer la nostra tasca així com creiem que era millor per als infants i intentàrem posar al seu abast tot el que ens pareixia interessant.

Els plors dels primers dies s'aturaren aviat i els nins estaven contents de poder venir a la seva escoleta, on tot està fet pensant en ells.

Formàrem dos grups: un amb nins de 2 a 3 anys i l'altre de 3 a 4 anys; després, a poc a poc, s'anaren afegint nins d'1 any. Cada dia hem intentat fer activitats variades que motivassin els nins i que alhora fossin educatives. Durant tot el curs hem dibuixat, hem cantat i ballat, hem fet exercicis que els ajudaran a aprendre més tard a escriure, els hem introduït en petits conceptes de matemàtiques, hem contat contes, hem fet teresetes i psicomotricitat, jocs de tot tipus, hem contat les nostres experiències viscudes cada dia, hem modelat amb plastilina i amb fang, hem

Publicació a la revista Llucmajor de Pinte en Ample. Resum del primer curs (1983-1984)

fet trencaclosques, hem pintat amb pintura, manualitats i moltes altres coses...

També, de tant en tant, ens hem passejat pels carrers del poble descobrint tot el que trobàvem al nostre pas i saludant la gent que ens mirava entusiasmada.

Per Nadal, els Reis també pensaren en nosaltres, ens visitaren i ens dugueren il·lusions a grans i a petits.

Vàrem intentar viure totes les festes populars: pels Darrers Dies ens disfressàrem i ben guapos sortírem a passejar per plaça, i a la Rua no hi podíem mancar; ens férem uns vestits de paper i amb dibuixos pintats pels nins guarnírem una carrossa. Aquest dia els nins ho varen passar d'allò més bé.

Pel mes de juny anàrem d'excursió a fora vila amb l'ajuda de la policia municipal i dels bombers, que ens acompanyaren molt amablement i amb la corresponent emoció dels nins de pujar a un cotxe de policia.

I com a final feliç la festa de fi de curs, en què vàrem obrir les portes a tot el poble perquè poguessin conèixer com és i què es fa a la nostra escola.

Us estranyarà, potser, que no l'anomenem *guarderia*, com ho fa quasi tothom, però nosaltres creim que no és un lloc per *guardar* nins, sinó que pretenem que això sigui una escola, un lloc on els infants puguin aprendre a conviure en societat, on desenvolupin la seva capacitat d'observació i d'intel·ligència, aprenguin a conèixer-se ells mateixos i el món que els envolta. Per això hem procurat crear activitats convenients per a cada edat.»

En aquests moments es va demostrar que hi havia una dualitat d'objectius dins el mateix servei. La direcció cobria l'objectiu social del suport a les famílies, amb un horari prou ajustat a les necessitats dels pares, i les treballadores hi afegiren el pedagògic.

Activitat de moviment dins l'aula

Activitat amb fitxes

Participació a la Rua de l'any 1984

Els inicis: de 1984 a 1987

En aquesta etapa, tot i que no hi hagués una programació anual escrita, hi havia intencionalitat d'educar, per tant un nombre d'objectius a aconseguir.

Les activitats es programaven en funció de l'interès de l'infant, l'època de l'any i les festes populars o significatives de la comunitat (Nadal, disfresses, Pasqua, Fires...).

La metodologia, entesa com el conjunt de procediments i de maneres de fer per aconseguir els objectius proposats, no estava establerta per a cada centre, sinó que les cuidadores consensuaven què fer i com fer-ho per afavorir l'activitat de l'infant; potenciar el joc, les cançons i els contes; promocionar la iniciativa i l'espontaneïtat de l'infant; preparar i elaborar el material necessari (fitxes, dibuixos...); crear racons de joc (simbòlic, d'observació, de natura...). Sobretot cercàvem la combinació de joc tranquil i de concentració amb jocs moguts per oferir a l'infant alternatives i cridar-li l'atenció per provocar la sorpresa i les ganes de conèixer i aprendre més coses.

Una activitat icònica, peculiar i innovadora eren les sortides pel poble amb els infants, amb l'ajuda de la cordeta, per visitar llocs emblemàtics: la peixateria (actual oficina municipal), el mercat a la plaça d'Espanya, la placeta de Maria Antònia Salvà, la plaça dels Pins, les escoles públiques, l'ajuntament i també les botigues i els comerços de la vila.

Activitat de psicomotricitat al pati

La gronxadora del pati

Titelles al pati en gran grup

Construccions amb canonets de rivetera

Joc simbòlic: els metges

Joc simbòlic: la cuineta

Carnaval: Dijous Llarder a la guarderia

Contam un conte a l'aula

Activitat de fitxes

Festa de fi de curs, juny de 1987

El nombre d'alumnes passà de 31 durant el primer curs a 91 en acabar el tercer. L'anàlisi de la situació va ser aquesta:

- La direcció fou conscient de dues realitats: la manca de places i l'avaluació positiva que feien les famílies d'aquests primers anys.
- Les treballadores comprovàrem que la seva proposta —fer de l'escola un lloc acollidor per jugar i per compartir experiències amb altres infants— fou del grat de totes les famílies. Això ens va impulsar a seguir per aquest camí, formant-nos i aprofundint en aquesta línia metodològica.

Pel maig de 1987 el govern municipal passà a mans del PSOE. El regidor delegat per a la direcció del centre fou el senyor Antoni Crespí, professor de secundària i per tant lligat al món de l'ensenyament, alhora que era pare de dos infants de la guarderia. Totes aquestes circumstàncies i les ganes de fer de tots foren les que provocaren els canvis. S'interessà pel plantejament educatiu i afavorí, amb mesures legals, el canvi d'estructura, de funcionament intern i de la consideració del personal.

Un altre canvi que despertà polèmica fou el de l'horari intern de les educadores, amb hores lectives i no lectives, que passaren a tenir horari escolar (matí i horabaixa) i abandonaren les tasques de menjador. Inicialment els pares s'hi manifestaren en contra, però ho admeteren davant el raonament pedagògic i l'oferta educativa que hi havia a canvi. Els infants que quedaven a dinar eren atesos per personal no docent, ja que a partir del mes d'octubre de l'any 1987 el servei de menjador va començar a ser organitzat i administrat per l'APA, i les mesures organitzatives que va prendre en aquell moment varen ser les següents:

- Establir una plantilla de personal necessari i remunerat.
- Fixar uns menús adients dietèticament.
- Determinar en assemblea general de pares la quota de 325 pessetes per dia i nin que hi quedava diàriament, i 375 pessetes per dia i nin que hi quedava esporàdicament. Aquestes quotes les va proposar la Junta, justificades segons un pressupost estimat correcte en aquell moment:

Despeses

Per a sous de personal   100.000 ptes.

Proveïdors   50.000 ptes.

Ingressos necessaris   150.000 ptes.

- Organitzar la comptabilitat del menjador separatament de la del fons general de socis de l'APA, amb compte bancari propi. Es nomenaren tres persones en qualitat d'administradores del menjador i s'establí el pagament domiciliat dels rebuts de les quotes.

El curs 1987-1988 quedaren a dinar 25 infants habituals, i arribaren a ser, en moltes ocasions, fins a 33 comensals. Per tant, el saldo a final de curs fou positiu.

La consolidació: de 1988 a 1994

Comença el curs escolar 1988-1989 i en assemblea de pares es revisa la quota del menjador i s'acorda de mantenir-la igual. No obstant això, la Junta, degut a la demanda, ja preveu un canvi econòmic i adverteix els pares que és possible que sigui necessària una revisió de quotes més entrat el curs.

Era el mes d'abril de 1988, moment en què s'havien de fer les matrícules corresponents al curs 1988-1989, quan es crea l'aula de bressols. També fou un moment de crispació i d'enfrontaments entre l'APA i el regidor responsable. A la revista local *Lluçmajor de Pinte en Ample* es va publicar un article titulat «Enfrontament entre pares i consistori a causa de l'Escola Municipal d'Infants», que comença així:

«L'Associació de Pares de l'Escola Municipal d'Infants vàrem adreçar una carta a l'Ajuntament exposant quina era la nostra postura davant la supressió de l'aula de nins de 4 anys per l'obertura de la de bebès. Els pares no creim oportú suprimir aquesta aula per admetre bressols sinó que pensam que s'hauria de fer tot el que fos possible perquè el poble tenguí cobertes aquestes necessitats d'una manera digna i en llocs diferenciats.»

L'article estava signat per la Junta Directiva APA Escola Municipal d'Infants.

En molt breu espai de temps es publica a la mateixa revista la resposta del senyor Crespi, regidor responsable del servei, que en el seu article explica a quina regidoria està adscrita l'escola, el seu funcionament intern, l'horari, les taxes i l'admissió de l'alumnat, i el darrer apartat el dedica a explicar les passes fetes per a la creació de la nova aula de bressols:

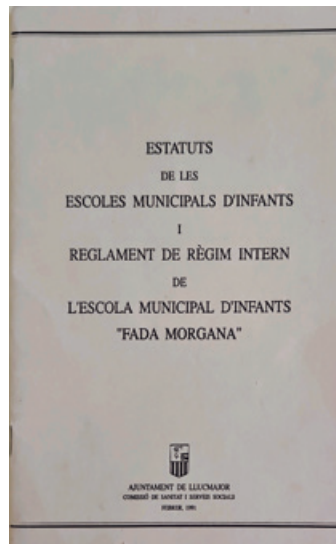
«Després d'haver fet un estudi de les aules de preescolar als distints centres de Lluçmajor es va poder comprovar l'excés de places per a alumnes de 4-5 anys; per tant vàrem considerar que no era imprescindible que l'Escola Municipal la mantingués. Sí, en canvi, es va constatar la necessitat d'obrir l'aula de bressols seguint les línies marcades per l'avantprojecte de la nova Llei d'educació, ja que el nostre municipi en tenia mancança.

Aquest tema va ser motiu de polèmica amb l'APA, perquè cada una de les parts defensava postures de difícil consens; per això vàrem creure convenient que es creàs una comissió formada per representants de l'APA, educadores, assistents socials, equip psicopedagògic i regidor responsable, amb l'objectiu d'aconseguir un major i millor enteniment en tots els temes relacionats amb l'educació dels nostres fills, evitant repetir situacions com les abans esmentades.»

Al final del curs 1987-1988 l'APA demanà al regidor que es posàs nom a l'escola i un rètol a l'entrada per donar-li una identitat pròpia. El senyor Crespi va admetre la sol·licitud, però va demanar la participació de tot el col·lectiu (tècnics, personal docent, APA i personal no docent), perquè cadascun presentàs propostes per al nom. Ell demanà que fos una denominació que fes referència a allò que és representatiu i propi del poble. El personal docent va demanar que s'evitassin els diminutius, que en aquell moment s'estilaven molt, i que el nom tengués un caire tangible, que no fos un concepte abstracte. La proposta que més acontentà a tots fou *Fada Morgana*.

Cinquè aniversari de la guarderia i el seu bateig com a Escoleta Fada Morgana.

Portada dels Estatuts de les Escoles Municipals d'Infants i Reglament de règim intern de l'Escola Municipal d'Infants Fada Morgana

El dia 10 d'octubre de 1988 l'Escola Municipal d'Infants va celebrar el cinquè aniversari, i es va aprofitar l'avinentesa per batejar-la amb aquest nom. A les cinc de l'horabaixa va començar la festa amb l'arribada dels infants, pares i padrins... i la geganta va rebre tothom ballant al pati, després de fer un poc de bullícia, entre les rialles dels grans i les cares espantades dels petits. El senyor Antoni Crespí va fer una ressenya del nom escollit i va descobrir una placa provisional que les educadores havíem dissenyat.

A l'abril del 1989, després de la reunió celebrada amb els pares dels infants que quedaven al menjador, es va acordar per unanimitat pujar 25 pessetes la quota d'aquest per als infants fixos i 125 pessetes per a aquells que hi quedaven només uns dies (per palliar el dèficit acumulat des de novembre del 1988). No obstant això, i malgrat aquesta puja, encara quedava un saldo negatiu de 250.000 pessetes, quantitat que fou sol·licitada a l'Ajuntament per poder cobrir les despeses, ja que la subvenció demanada al Consell Insular semblava que no arribaria fins al proper curs.

El 12 de juny de 1989 l'APA de l'Escola d'Infants Fada Morgana fou inscrita en el Registre d'Entitats i declarada d'interès públic municipal, conforme al dictamen emès per la Comissió Informativa de Participació Ciutadana.

L'any 1990 es publiquen els Estatuts de les escoles municipals d'infants i el Reglament de règim intern de Fada Morgana, que s'han mantingut en vigor fins a la inclusió de les escoles municipals a la xarxa d'escoles públiques de primer cicle de la Conselleria.

El canvi, en l'aspecte estructural, fou la base d'un nou funcionament, mantingut fins fa ben poc. Se'n va definir per primera vegada l'estructura interna, les funcions del personal docent i les seves interrelacions, per tal d'aconseguir un funcionament compromès del centre. Es crearen comissions de pares que sorgiren de la mateixa APA (en aquell moment encara era Associació de Pares d'Alumnes), també d'educadores i de serveis tècnics (llavors a l'Ajuntament hi havia un servei de psicopedagogia), per tal d'avaluar, valorar, millorar i opinar dins la tasca col·lectiva, evitar enfrontaments entre ells i planificar actuacions conjuntes. Es va crear la figura del coordinador, com a representant de l'equip educatiu. A partir d'aquí s'inicia el consens: els tècnics exposen la part teòrica; l'equip educatiu, la part pràctica; els pares, les seves demandes o conveniències, i la direcció decideix actuar en conseqüència.

El canvi en l'àmbit laboral també fou significatiu. El personal que té cura dels infants i programa l'activitat de l'escoleta és des d'ara considerat com a personal docent, i se li concedeix dividir la seva jornada laboral en hores lectives (sis hores diàries) i no lectives (una hora diària), ja que s'assumeix la necessitat d'elaborar i dur endavant unes programacions a les quals han donat el vistiplau l'equip tècnic i la direcció, i dues hores i mitja setmanals per assegurar l'assistència a les reunions d'equip fora de la jornada escolar.

Per primera vegada, l'escola va participar en la negociació del Conveni col·lectiu del personal laboral de l'Ajuntament de Lluçmajor, en què es varen aprovar les peculiaritats i la singularitat del servei i es varen equiparar les categories d'oficial segona amb la titulació d'FP II per a les educadores i la d'oficial tercera amb la titulació d'FP I per a les auxiliars. Varen quedar reconegudes les dues categories i les condicions laborals pròpies.

El canvi de naturalesa i de finalitat es demostra quan, per definició, en els estatuts del 1990, l'Escola Municipal d'Infants Fada Morgana és una institució educativa destinada als infants en edats compreses entre els 3 mesos i els 3 anys, i respon a un plantejament pedagògic que pretén assegurar-ne el desenvolupament integral, tal com la LOGSE defineix el primer cicle d'educació infantil. A partir d'aquí l'equip educatiu va redactar, cada principi de curs, les programacions anuals per a cada tram d'edat. Participava en les trobades, els cursos de reciclatge i les jornades que s'impartien per millorar la metodologia i nodrir-se de les innovacions pedagògiques del moment.

La tasca educativa estava enfocada a afavorir totes les potencialitats d'aprenentatge de l'infant per arribar a una autonomia que els proporcionàs autoestima positiva i vivències enriquidores, seleccionant els materials i preparant els espais adients.

Es va fomentar la participació de tots els col·lectius implicats: infants, pares, equip docent, equip tècnic, equip no docent i direcció. El segon trimestre del curs 1988-1989 organitzàrem un taller de pares per poder donar un nou aire al pati de l'escola: calia pintar les rodes de cotxe usades que teníem, perquè embrutaven de negror les mans dels infants; uns ponts de fusta que ens havia regalat Gesa, i la caseta del pati. Per altra banda, necessitàvem cosir uns vestits de taules de braser, unes cortines per

a la cuineta i alguns vestits de pepes. La resposta no fou massiva però entre els pares que vengueren i l'equip educatiu aconseguírem, en dues o tres sessions, acabar la tasca.

És sabut que la millor propaganda d'un servei és la que en fa l'usuari després d'haver estat atès, però també és cert que per ignorància es fan afirmacions incorrectes. Per això es va considerar que s'havia de donar a conèixer el servei, i a aquest efecte es va publicar la primera informació general de l'escola. L'equip tècnic i l'educatiu del centre varen ser els responsables de la redacció del text, i na Magdalena Salvà, fent ús del seu domini del dibuix, de les il·lustracions que acompanyaven aquest text, que l'Ajuntament s'encarregà d'editar.

En el ple municipal ordinari del dia 26 de març de 1990 es va aprovar sol·licitar a la Conselleria de Sanitat del Govern Balear una subvenció de 88.894.407 pessetes, en referència al Decret 13/90, pel qual es convoquen ajudes per a la protecció del sector de disminuïts, ancians, marginats, infància, toxicomania i persones en estat de necessitat. La quantitat que es va sol·licitar per a la construcció de la guarderia infantil de s'Arenal fou de 55.885.329 pessetes, i 8.105.097 pessetes per al manteniment de la guarderia municipal Fada Morgana de Lluçmajor.

Segons el Reial decret 1333/91, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil, es varen treure les línies generals d'actuació que serviren de punts directors per a les programacions anuals.

Primera informació escrita en què es va fer publicitat de l'escoleta

En el curs 1991-1992 es va establir definitivament la línia pedagògica que calia seguir. L'estructura de les programacions anuals està en funció de les següents àrees o àmbits d'experiència:

- a) Àrea d'identitat i autonomia personal
- b) Àrea del medi físic i social
- c) Àrea de comunicació i representació

Els principis metodològics rectors al centre han estat:

- a) Potenciar l'establiment de relacions entre les experiències prèvies que té l'infant i els nous aprenentatges; això és la base de l'aprenentatge significatiu.
- b) El principi de globalització suposa que l'aprenentatge és el producte de múltiples connexions, de relacions entre el que és nou i el que ja s'ha après. És, per tant, un procés global d'apropament de l'individu a la realitat que vol conèixer.
- c) Potenciar el joc, l'acció, l'experimentació i el descobriment.
- d) Crear un ambient càlid, acollidor i segur on l'infant se senti estimat, valorat i confiat per poder afrontar els reptes que planteja el coneixement progressiu.
- e) Preveure flexibilitat i possibilitat d'adequació als ritmes dels infants, en el moment d'organitzar activitats.
- f) Compartir amb la família la responsabilitat educativa dels infants, per això és necessària la comunicació i la coordinació entre pares i educadors.

El 25 de maig de 1992, dia de ple ordinari a l'Ajuntament, es va acordar en el punt 20 «Convalidar gasto realizado con motivo de la construcción de la guardería infantil y aprobación y adjudicación de la modificación del proyecto [...] adopción del acuerdo con los siguientes apartados: PRIMERO. Convalidar el gasto a que asciende la obra realizada de construcción de planta sótano en la guardería municipal de S'Arenal por un importe de 18.964.440 ptas. [...] SEGUNDO. Aprobar el proyecto de adición planta piso en la citada guarderia por importe de 14.007.623 ptas. TERCERO. Hacer uso de la excepción de licitación pública en favor de la adjudicación directa, por razones técnicas de conformidad con el Artículo 120.1.1º en relación con el 120.2 del R.D. 781/86 del 18 de abril [...] CUARTO. Adjudicar directamente a la empresa Construcciones Serra, contratista del proyecto originario de construcción de guardería, la obra de adición planta piso a la misma, por un importe de 14.997.623 ptas, de acuerdo con el proyecto realizado por los Servicios Técnicos Municipales [...]».

L'edifici de Fada Morgana no va tenir modificacions substancials fins al curs 1992-1993, que es va habilitar una aula al pati cobert, per tal d'acollir la forta demanda. Les altres modificacions han estat mínimes: s'ha donat utilitat al màxim d'espai per poder acollir els infants. El que estava preparat per ser habitatge del bidell ha passat a ser d'utilitat docent (aula de bressols), ja que és una dependència una mica aïllada de la resta de l'edifici. Al llarg dels anys, i sempre per necessitats del servei, s'han reconvertit algunes zones, com l'aula multiservei i el menjador, que han passat a ser aules per a classe. En aquells moments l'escola estava al màxim d'ocupació, amb set unitats i un dormitori.

L'Escola d'Infants Fada Morgana, sempre que li ha estat possible, ha participat en les festes del poble. Així, el 14 d'octubre de 1993, dins la programació de Fires, organitzà una conferència a la sala d'actes de l'ajuntament, a càrrec d'Antònia Cerdà, pedagoga i professora de l'Institut de Formació Professional Francesc de Borja Moll, amb el tema «Escoleta com a element educatiu».

El dia de la Darrera Fira d'aquest mateix any i dins el marc de «La funció de l'escoleta dins la vida, acte commemoratiu del 10è aniversari de l'escola», es va inaugurar una exposició de fotos i feinetes dels infants d'aquests deu anys, que fou un gran èxit. Molts de pares hi varen col·laborar perquè fos ben lluïda. Celebràrem aquest desè aniversari menjant ensaimades, n'hi va haver una per cada any.

En el curs 1994-1995 el servei de menjador va sofrir un canvi molt important. A l'etapa anterior el gestionava l'AMPA, amb personal de suport de les 12 a les 15 hores, però el nombre d'usuaris no cobria les despeses i calia una remodelació. La proposta de l'equip educatiu fou que el fet de menjar i fer la migdiada fossin hàbits treballats com a activitats educatives, que havíem d'organitzar i programar nosaltres.

Arran d'aquesta proposta es va reorganitzar el servei amb una persona autònoma dins la cuina, amb l'obligació de comprar els ingredients, cuinar, servir el menjar i recollir el menjador i la cuina. Habilitar el menjador (aula), organitzar els grups, parlar i recollir la taula, preparar per dormir i vigilar el descans eren competència de l'equip educatiu. Cada educadora, en funció del grup d'infants, programava la participació d'aquests. Cada setmana hi havia tres encarregats de parlar taula (col·locar els

Moments de menjador

tassons, coberts i torcaboques, i repartir els baveralls), i tres encarregats de recollir en acabar (separar les sobres de menjar i col·locar els coberts, plats i tassons al lloc indicat), mentre els altres observaven. El dinar es tractava com una activitat socialitzadora de l'infant, una necessitat biològica que satisfà l'individu en companyia del grup. Es treballaven amb molta de cura els hàbits d'higiene personal abans i després del dinar.

També quedà modificat l'horari de les educadores, que va passar a ser sempre de 9.00 a 15.00 h amb infants i una hora diària de programació per preparar els materials, i organitzar els espais i les activitats properes. Les auxiliars tenien sempre horari partit per cobrir de les 15.00 a les 17.30 h, en què es fan activitats lúdiques de gran grup.

El descans després de dinar

Expansió i creixement: de 1995 a 2003

Pel juny de 1995, la revista *S'Unió de s'Arenal* es feia ressò de la inauguració, al mes de maig, de l'edifici destinat a acollir l'escoleta de s'Arenal.

L'oferta i la sollicitud de places per a l'escoleta de s'Arenal es gestionaren des de l'àrea de Serveis Socials de la zona, ubicada a l'Oficina Municipal de s'Arenal.

L'edifici era magnífic. Situat en una cantonada amb jardí, comptava amb tres altures. A la planta baixa, cinc aules grans (de més de 40 m² cadascuna), amb llum directa del pati i amb zona d'higiene integrada (dos vàters, una pica rentamans i un canviador), comunicades per un rebedor central. Aquesta estructura, aleshores tan innovadora, va esdevenir summament pràctica i enveïable per a les professionals que ens visitaven.

La planta primera estava inacabada (només hi havia el buc), fet que suposà haver de tancar l'escala de pujada. Pel que fa al soterrani, cal tenir en compte que el terreny on es va construir l'escoleta era una antiga pedrera. No tenia ús infantil, però era un molt bon recurs com a magatzem de mobiliari, joguines, material d'oficina, de neteja...

El pati, molt ben tancat i espaiós, limitava amb els carrers de Sant Bartomeu i Formentera. El terra era mal pla i l'equipament de joc que teníem era un gran redol d'arena-picadís i dos oms no gaire grossos, que es convertiria en un bon espai a l'aire lliure molt aprofitat pels infants i les educadores.

El dia 2 de juliol de 1995, essent batle el senyor Gaspar Oliver Mut, es va obrir l'Escola d'Infants Municipal de s'Arenal, que donava servei a una població que, segons el Padró Municipal de 1990, havia augmentat amb quasi 3.000 habitants respecte a la de 1983. Es va iniciar en aquesta data, tot i que no concorda amb l'inici escolar, precisament per donar resposta a la població local, que majoritàriament té una ocupació estacional —l'estiu és el període de més demanda.

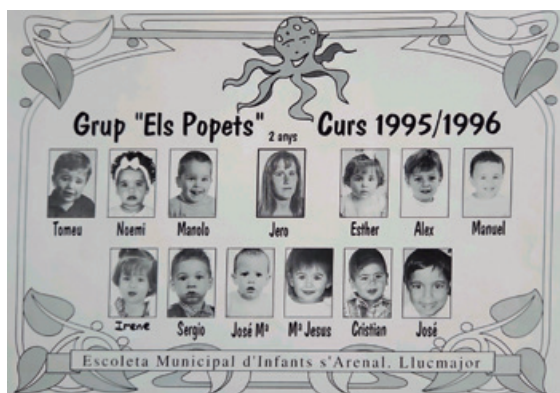
Per iniciar el funcionament de l'Escola d'Infants de s'Arenal, la direcció decidí que havia de ser la coordinadora actual de Fada Morgana qui marcàs la línia metodològica i el funcionament intern comú a les dues escoles, fent servir l'experiència adquirida amb el bon funcionament de la primera. El curs 1995-1996 marcà un canvi important en la meua trajectòria professional, ja que vaig deixar les funcions d'educadora per fer-me càrrec de la coordinació dels dos centres amb tasques administratives, organitzatives i de direcció. L'equip educatiu de l'escoleta de s'Arenal estava format per quatre educadores, dues d'elles experimentades de l'escoleta de Lluçmajor i altres dues contractades noves. Menció especial mereixen els primers alumnes, que foren quatre grups: el de 4 a 18 mesos, amb 5 infants; el de 18 a 24 mesos, amb 9 infants; el de 2 anys, amb 12 infants, i el de 2 a 3 anys, amb 13 infants. Això fa un total de 39 alumnes.

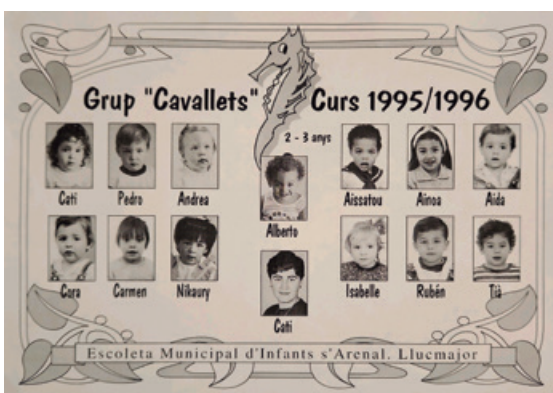
Curs 1995-1996, els primers bressols de l'escoleta de s'Arenal

Curs 1995-1996, primers alumnes de dos anys de l'escoleta de s'Arenal

Curs 1995-1996, primers alumnes de tres anys de l'escoleta de s'Arenal

Curs 1995-1996, primers alumnes de quatre anys de l'escoleta de s'Arenal

Foren l'ànima de l'escoleta i les seves famílies, que demostraren confiança en el servei, i foren també el model que seguiren altres pares en anys posteriors. Les famílies manifestaven la seva satisfacció amb el servei, i comentaven el bon fer de l'equip i les instal·lacions meravelloses de l'escoleta, sense deixar de queixar-se del pati inacabat. Però els seus fills i filles gaudien d'un espai obert ple de natura verge (terra, herbes, caragols, porriols, fulles, arena...) per experimentar i observar. Les educadores no perdíem l'oportunitat d'explicar als pares els beneficis d'aquell pati, però no podien consentir que els seus fills s'embrutassin per no tenir el pati acabat. L'empraren com a element de pressió als polítics i al final aconseguiren que l'encimentassin, obviant les vertaderes necessitats dels infants. La línia pedagògica

era situar l'infant al centre i promoure'n el desenvolupament integral mitjançant un model d'escola arrelada al medi. Educadores i infants sortien a trescar en espais naturals per observar flors, herbes i animalons; a conèixer el barri i la platja, i a comprar al mercat per després realitzar alguna activitat a l'escoleta.

El curs 1996-1997 les Escoles d'Infants Municipals (Fada Morgana i s'Arenal), dins l'organigrama de l'Ajuntament passaren de la Regidoria de Sanitat i Serveis Socials a la de Cultura, Educació i Festes, fet que alegrà molt els equips docents.

En el programa de Fires de 1997 es va incloure la celebració del 14è aniversari de l'escoleta Fada Morgana, amb una festa infantil amb la participació de la geganta a la plaça. Així es podia convidar a tots els infants del poble. Els següents aniversaris, fins al 2016, també se celebraren a la plaça d'Espanya.

Amb l'entrada del mil·lenni, en iniciar el curs 2000-2001 es posaven de manifest les ganes d'introduir canvis, per això l'interès personal i particular d'algunes educadores d'inscriure's a cursos, seminaris, trobades i altres esdeveniments que sorgien, fos d'iniciativa institucional, privada o d'altres centres d'educació infantil. Aquest interès de conèixer altres experiències, altres maneres de fer feina i altres plantejaments fou el motor per iniciar canvis dins les nostres escoles, sobretot pel que fa a la planificació de l'acció educativa: donar un nou caire a la nostra metodologia, qüestionar-nos el paper de l'educador dins l'aula i plantejar-nos si la distribució del curs en centres d'interès era la més adient. Al principi vàrem decidir continuar informant-nos, estudiar noves tendències i investigar altres models metodològics a fi d'iniciar el canvi de manera progressiva, gradual i sense ruptures dràstiques.

En aquest curs es va redactar el primer Pla Anual de Centre, document de l'escola que consta de dues parts. En la primera es detallen les dades d'interès del centre, mentre que la segona està dedicada a l'organització interna i la programació del curs.

El curs 2001-2002 començarem amb la programació igual que el curs anterior, basada en les tres àrees curriculars de l'educació infantil: descoberta d'un mateix, descoberta de l'entorn i intercomunicació i llenguatge. Però vàrem decidir perfilar la nostra metodologia i l'avaluació. Volíem alliberar els infants de 0 a 3 anys de passar per les divisions arbitràries de la realitat, fruit de l'organització de coneixements propis de la programació escolar. Intentàrem dur a la pràctica el principi de sant Agustí: «Si vols esser rígid en el contingut, sigues suau en la forma». L'equip tenia clars els seus objectius, però considerava que havíem d'adequar la metodologia a les característiques dels nostres infants, aprofitant les ganes de descobrir, l'interès, la curiositat i l'energia pròpia de la seva edat, canalitzant-ho amb activitats que esdevinguessin enriquidores de la seva experiència.

El 23 d'octubre de 2001 el senyor Vicenç Arnaiz, pedagog molt compromès amb la infància i posteriorment director general de l'Institut de Primera Infància (IEPI) del Govern Balear, escriu a la premsa:

Jugant. Jugant... Sofriment i esforç, és el mateix?

«Patir... té a veure amb dolor, amb mal, amb malaltia, amb aflicció. Esforç té a veure amb intentar, amb afanyar-se, amb ànim.

Patir és passiu. Té a veure amb quelcom inevitable, amb ser afectat per...

Tanmateix, esforç té a veure amb intencionalitat, té a veure amb el desig i la voluntat d'aconseguir allò que hom creu que és important. Llavors, si és tan diferent, per què els confonem? Per explicar el que pens al respecte m'agrada recórrer a una petita història.

Glos als infants la història d'una papallona: Conten que una persona temorencia observava com naixia una papallona. Durant una bona estona s'esglaià veient com la papallona intentava sortir pel petit forat que ella mateixa havia obert. Feia intents que a ell li semblava que potser no arribarien a bon port... fins que arribà al convenciment que quedaria engrunada a mig sortir i, per tant, moriria.

Desconfiant, així, de la capacitat de la papallona per sortir airosa d'aquella situació, aquesta bona persona decidí fer un tall que acabés d'obrir el petit forat fet amb constància per la papallona. Ara sí que sortí fàcilment!

Una vegada a fora ell observà: tenia les ales ben arrugades i aferrades al cos. Esperà inútilment que ella batés les ales i es posés a volar. Fou inútil: la papallona mai no va eixir a volar. Sempre s'arrossegà per enterrar en calçada per les formigues.

Aquella bona persona no se'n podia donar raó, que malgrat que ell havia estalviat el que suposava que era sofriment per a la papallona, aquesta "ni així havia sobreviscut".

El que ell amb la seva intromissió havia impedit és que amb l'esforç els fluids interns del cos d'aquell animalet s'escampessin pertot fins a enfortir les ales i, per tant, així, l'esforç la capacitat per volar.

Na Maria Montessori ho resumia amb una frase: "Quan estalvies a un infant un esforç que ell podria fer, quan l'ajudes més del que necessita... estàs impedit que creixi". Deu ser que confonem esforç amb sofriment quan no confiem en les capacitats de qui fa l'intent?»

Aquesta és la filosofia que hem aplicat a les escoles, a causa de la qual en moltes ocasions hem estat criticades i en altres ens han acceptat i fins i tot animat. Però en aquests moments és quan més hem reflexionat sobre la idea de «confiar en les capacitats de qui fa l'intent». L'alumne és qui fa l'intent de superar les dificultats i quan ho aconsegueix té una gran satisfacció de la victòria, i aprèn el que ha fet o ha observat. Cal que els docents confiïm més en els infants i siguem pacients per esperar els resultats.

Ens decidim a deixar de banda la feina de fitxes, introduïda des de fa molts d'anys, perquè pensam que els infants tenen massa temps per fer-ne a l'escola. Augmentam altres activitats dins l'aula, amb el joc com a base, amb les dues vessants: jocs motrius de moviment i acció, i jocs més relaxats i tran-

quils, de concentració i paciència, per potenciar els dos estats que l'infant necessita per aprendre a autocontrolar el ritme personal.

L'any 2001, Lluçmajor havia sofert un gran augment de població, i l'exemple més significatiu és el de les Urbanitzacions, on pràcticament es va doblar. Conscient d'aquesta realitat i gran coneixedora d'aquest redol del nostre terme, ja que hi residia des de feia temps, na Miquela Barceló, aleshores regidora de Serveis Socials, fou la que va impulsar i possibilitar el servei d'escoletes a la zona residencial de les urbanitzacions de Badia Gran i Badia Blava. Per la manca d'un edifici municipal es va haver de llogar i habilitar una casa.

L'octubre de 2002 es va obrir l'escoleta de Badia Gran, essent batle el senyor Lluç Tomàs Munar, per donar resposta a les sol·licituds de plaça que les famílies adreçaven a l'escoleta de s'Arenal, fins llavors la més pròxima. L'edifici era un xalet amb un jardí ben gran, que vàrem adequar a les necessitats dels infants amb un ambient càlid, amorós i de gran familiaritat. La complicitat dels pares fou unànime per diversos motius: el fet que alguns ja coneixien part de l'equip educatiu (vingut de l'escoleta de s'Arenal), la proximitat dels seus domicilis, la facilitat de participació, l'estreta relació personal entre tots nosaltres (educadores i famílies) i les característiques de l'edifici, que donaven peu a la continuïtat de la vida familiar. La capacitat màxima era de 36 alumnes (6 bressols, 12 d'un any i 18 de dos anys). Només començar el curs ja es va comprovar la manca de places per atendre totes les demandes i s'inicià la recerca d'un altre espai de cara al curs següent. Els components del nou equip humà eren 6 educadores, 1 cuinera i 1 persona de neteja.

Dia 20 d'octubre de 2003 obrí les portes l'escoleta de Badia Blava, amb característiques similars a la de Badia Gran. L'equip educatiu integrava personal experimentat, provinent de l'Escoleta de s'Arenal, i personal contractat de nou. El personal de serveis era compartit per les dues escoletes.

Primers alumnes de l'escoleta de Badia Gran, grup 1-2 anys   *Primers alumnes de l'escoleta de Badia Gran, grup 2-3 anys*

Primers bressols de l'escoleta de Badia Blava del curs 2003-2004

Primers alumnes de dos anys de l'escoleta de Badia Blava del curs 2003-2004

Primers alumnes de tres anys de l'escoleta de Badia Blava del curs 2003-2004

Aquestes escoletes petites foren un aprenentatge d'un nou model, ja que fins aleshores les que teníem eren del doble d'unitats. Poguèrem comprovar que aquestes són més properes, faciliten la convivència i la participació de tots els components de la comunitat educativa i ens obligaven a tenir un nombre reduït d'infants per manca d'espai. Els resultats eren formidables per als infants, per a les famílies i per a l'equip educatiu.

Gràcies a aquesta experiència i a la manca d'espai de les quatre escoletes (Fada Morgana, s'Arenal, Badia Gran i Badia Blava) aconseguírem la contractació de més personal docent fins a tenir parella educativa a cada aula.

Les quatre escoletes municipals comparteixen: el currículum d'infantil establert; les programacions generals; la metodologia; l'organització interna; els serveis com menjador, matineria, neteja i manteniment del centre, i els horaris i la coordinadora de les escoletes, que era i és (fins a l'any 2022) el lligam amb l'Ajuntament i qui garantia la uniformitat del servei, marcant línies de treball conjuntes i condicions laborals homogènies. Però és inqüestionable que cada una d'elles imprimia en el seu funcionament un caràcter específic, fruit del tarannà de l'equip, de la relació amb les famílies, de l'espai disponible i del seu entorn.

A Fada Morgana la defineix un equip molt consolidat, amb la majoria d'educadores llucmajoreres, co-neixedores de la realitat sociocultural del poble, que des dels seus inicis va tenir un objectiu molt clar: participar sempre en la vida comunitària. Així, dins les seves programacions s'hi inclouen esdeveniments populars, activitats, festes, sortides pels negocis del poble i els edificis públics (ajuntament, biblioteca municipal, església, places) i passejos a terres adjacents de fora vila. Els seus aniversaris formen part de les activitats de les

Fires i la seva tasca és part del dia a dia del poble. Són molts els llucmajorers que tenen dins la seva retina imatges de la cordeta dels infants de Fada Morgana per les voravies del poble.

L'escoleta de s'Arenal va néixer amb aquesta denominació (no l'han coneguda mai com a guarderia) i des dels inicis va tenir un caràcter institucional, amb una definició molt clara de les característiques, dels objectius i del tipus de servei que oferia. Al llarg de la seva trajectòria ha sofert rotació de personal docent, pel fet que la plantilla només comptava amb tres persones fixes i quatre d'interines, de les que dues se n'anaren a obrir l'escoleta de Badia Gran el 2002, i dues la de Badia Blava el 2003. El curs 2003-2004 a s'Arenal hi havia tres educadores fixes i la resta eren contractades, cosa que afectava l'estabilitat de l'equip. Al llarg dels anys, algunes han tingut la categoria de personal interí i s'han mantingut al centre. Els canvis constants de l'equip docent provoquen la manca de continuïtat en el projecte educatiu de centre, alhora que també donen frescor al dia a dia, aportant idees noves, projectes engrescadors i formació recent. Del centre és destacable la seva obertura a la varietat cultural de les famílies, amb projectes per treballar aquesta característica; el manteniment de la seva fortalesa potenciant l'empatia amb les famílies, i la participació en el barri amb sortides programades al mercat, als comerços i a la platja. Un tret molt diferenciador d'aquest centre és el manteniment del servei durant tot l'any. Tot i que l'activitat educativa es fa de setembre a juny, com a les altres escoles, el centre manté el servei obert durant el mes d'agost per a les famílies que ho necessiten, que en aquest indret són la majoria, i es fa extensiu a les famílies dels altres centres (Fada Morgana i Penya-segat), responenent a la demanda pròpia d'una localitat turística.

De Badia Gran podria destacar el seu caràcter de servei a la comunitat, amb l'obertura del centre cap a ella i la convivència dels seus alumnes amb els habitants més propers. A les hores d'entrada i sortida l'escoleta es convertia en un lloc de reunió, que les famílies agraïen —no frisaven d'anar-se'n. Per això dins la programació hi havia moltes activitats al carrer (sortides amb la cordeta, al parc, a la plaça; visites a l'oficina municipal, a la biblioteca, a cases de padrins...). Fins i tot se celebraven les festes de fi de curs a la plaça de l'Almirall Joan de Borbó, a les quals tothom estava convidat.

A Badia Blava ressaltava la gran complicitat i la compenetració de l'equip docent. La majoria eren residents, amigues i companyes d'escola entre elles i els pares dels seus alumnes, i es proposaren fer de l'escoleta la continuïtat de la família i un espai de convivència per a totes elles. Era molt habitual que els pares i mares participassin en les activitats, i el que en els centres sol ser esporàdic allà era continuat i espontani. Com a anècdota record que hi havia un pare que treballava a la nit i al matí, abans de descansar, era l'encarregat d'acompanyar el seu fill a l'escoleta. Havent passat el període d'adaptació de l'inici de curs va demanar a la mestra poder quedar-se cada dia a la rotllana de benvinguda, ja que el relaxava molt abans d'anar-se'n a dormir. Així es va convertir en un membre habitual del grup.

El juliol del 2003 succeeix un fet extern a l'escoleta Fada Morgana, però que repercuteix en l'organització del curs 2003-2004. Es va tancar, per manca de condicions estructurals, el centre de Ca ses Beates, que acollia uns 30 infants d'1 a 3 anys i que, sense avís previ, quedaren sense plaça escolar. L'Ajun-

tament assumí el compromís de reubicar-los a Fada Morgana. Pel mes de setembre calia disposar de 26 places, que, pel juny, a l'hora de fer l'oferta usual, no havíem previst i, per tant, no teníem. L'edifici de Fada Morgana no admetia cap classe d'ampliació ni de reconversió d'espais, ja que l'ocupació prevista era la totalitat. En aquell moment la solució més ràpida i l'única viable era llogar algun local molt a prop de l'escola, per poder donar resposta a la demanda dels alumnes sense plaça. En dos mesos es va llogar i habilitar la casa, al número 22 del carrer del Grup Escolar. L'equip de Fada Morgana la va batejar de forma despectiva com *la Casita*, però en anys successius va girar a un caire afectuós, perquè estava en consonància amb els seus habitants. Durant aquest curs hi vàrem instal·lar tres grups de 14 alumnes cada un, en total 42 infants, tots nascuts l'any 2002, i vàrem comprovar, en primer lloc, que mancava espai al pati i, en segon lloc, que a la cuina no es podia cuinar —el menú es duia de Fada Morgana. Per això el curs 2004-2005 es va remodelar de manera que quedà preparat per a dues aules de bressols i un dormitori, que es va mantenir fins al seu tancament. Així, *la Casita* es va reconvertir en territori bressol. Aquest curs fou de prova, però l'avaluació dels resultats va ser molt positiva, ja que els bressols tenen el seu propi ritme, les seves característiques evolutives, la maduració i els ritmes biològics propis, i d'aquesta manera gaudien de tot l'edifici per a ells.

Mentrestant, a l'edifici gran, a poc a poc s'han resolt les deficiències, sempre pensant en la prevenció de riscos i d'accidents. A les aules dels infants més petits el terra s'ha recobert amb materials aïllants i de fàcil neteja. El pati descobert s'ha folrat amb un paviment de goma i s'hi ha col·locat un para-sol d'un terç del total. També s'hi ha eliminat el graó que separava l'espai cobert del descobert, i per tal d'evitar que els infants no s'engrunin els dits, s'ha posat protecció a les portes. Una altra millora ha

Bressols a la Casita, alumnes de Fada Morgana

Primer curs a la Casita

estat el canvi de les peces de bany a l'alçada dels infants, així com la instal·lació de calefacció a totes les dependències, malgrat que no teníem refrigeració a l'estiu.

En definitiva, es va anar habilitant tot l'espai físic disponible, segons les necessitats evolutives dels seus usuaris. Amb totes aquestes modificacions s'ha aconseguit utilitat i funcionalitat, però amb una evident manca d'espai i d'estètica: canonades d'aigua vistes, rajoles de diferents colors sense combinar, pegats als sòtils per tapar cruïes. A causa del pas del temps, l'escola va quedar antiga i sobretot necessitava una remodelació general que li donàs un canvi d'aire i modernitat, a més de la incorporació d'una nova metodologia.

Els canvis: de 2004 a 2010

La manca d'espai i les ganes de recuperar el recurs didàctic de les sortides al carrer foren les raons per decidir-nos a demanar l'ús d'un lloc per poder fer psicomotricitat. La proposta fou acceptada i començarem la recerca i la programació específica de la sortida, i també l'assistència al gimnàs.

Des del curs 2004-2005, l'escoleta Fada Morgana cada dia, de 9 a 10 h, tenia disponible una sala al gimnàs A Punt, que era el més proper. Així tots el grups d'alumnes de 2 a 3 anys hi podien anar una vegada a la setmana.

Sessió de psicomotricitat al gimnàs

Els equips educatius de les quatre escoles tingueren la possibilitat d'assistir a la formació per poder fer massatge infantil, una innovació dins la programació d'aquest curs, per tal de donar resposta a la necessitat sensitiva tàtil durant els primers anys de vida d'un infant i de la capacitat de processar aquesta informació.

El massatge a l'escola no té cap objectiu fisioterapèutic, és una manera d'estimulació tàtil basada en l'afecte i el respecte, una via de comunicació privilegiada. Aquest massatge, sempre amb el permís de l'infant i dels pares, permet individualitzar la relació amb cada infant, donar i rebre afecte.

*Massatge relaxant**Massatge de peus**Massatge solidari.**Massatge compartit*

L'1 de juliol de 2005 es complia el 10è aniversari de l'escoleta de s'Arenal. Tot i que la data coincideix amb el període de festes populars de Sant Cristòfol, l'equip no celebrà expressament aquesta circumstància.

És el 2007 quan la Conselleria d'Educació i Cultura impulsa el Pla per a l'Educació de la Primera Infància, que fomenta la creació de dues mil places públiques de primer cicle d'educació infantil i l'autorització de 300 centres de primer cicle d'educació infantil. Aquest Pla preveu un desplegament normatiu autonòmic que implica un abans i un després dins l'educació de 0 a 3 anys (Rosa Mas 2020). Per això, al mes de desembre es varen registrar a la Conselleria les sol·licituds d'autorització de les nostres escoles: Fada Morgana, s'Arenal, Badia Gran i Badia Blava, ja que totes estaven en funcionament i donaven servei a les famílies amb infants de 0 a 3 anys del nostre municipi.

El 2008 es publica el Decret 60/2008, de 2 de maig, pel qual s'estableixen els requisits mínims dels centres de primer cicle d'educació infantil (BOIB núm. 63, de 8 de maig) i el Decret 131/2008, de 28 de novembre, pel qual s'estableix i es regula la xarxa d'escoles infantils públiques i els serveis per a l'educació de la primera infància de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i es crea l'Institut per a l'Educació de la Primera Infància, publicat en el BOIB núm. 169, de 14 de desembre (Rosa Mas 2020).

Per l'octubre de 2008 es va celebrar el 25è aniversari de Fada Morgana, i aquest any dins el període de Fires vàrem organitzar:

1. Una gran exposició al Claustre de Sant Bonaventura, en la qual hi havia fotos de tots els grups que havien estat a l'escoleta, fotos d'activitats, de sortides, d'excursions, de cada final de curs, de festes, de jocs. També recopilàrem àlbums de dibuixos dels infants, regals del Dia de la Mare i del Dia del Pare, treballs manuals, corones d'aniversari, figuretes de fang, de plastilina i tots aquells records i «cosetes» fetes dels infants que les famílies tenien a casa. L'escoleta va aportar material de joc d'ús corrent perquè el públic ves el que empràvem dia a dia.
2. Es va dissenyar un nou rètol amb la imatge de la fada que havia pintat na Magdalena Salvà a la primera informació general.
3. Una taula rodona en què varen participar dos antics alumnes, Magdalena Llopart i Joan Barceló; una de les educadores que obriren l'escoleta, Núria Vives; la coordinadora de les escoletes, Magdalena C. Puig; un convidat d'excepció, Vicenç Arnaiz, llavors director general de Primera Infància, i la presentadora de l'acte, Francisca Noguera, l'educadora més veterana.

Exposició al Claustre de Sant Bonaventura per celebrar el 25è aniversari de l'escoleta Fada Morgana, Fires 2008

Visita dels infants a l'exposició

A partir d'aquí, l'any 2009 es varen iniciar converses amb l'Institut per a l'Educació de la Primera Infància per poder aconseguir l'autorització de les nostres escoles, aplicant la normativa nova. Les conclusions foren les següents: Els edificis de Fada Morgana, de Badia Gran i de Badia Blava tal com estaven no complien la normativa, ni reduint l'alumnat. L'edifici de s'Arenal complia la normativa amb una modificació a fer: habilitar un bany per a minusvàlids i construir rampes al costat dels graons de sortides al pati. Tot i això, el batle, Joan Jaume Mulet, va decidir no actuar perquè no estaven ben definides les competències de l'educació del primer cicle d'infantil i en la Llei de corporacions locals no consta cap competència educativa. Per tant, es va mantenir el servei tal com estava.

Les titulacions del personal docent també eren les correctes, però incompletes, i davant aquest rebombori, de manera voluntària i de forma personal, les educadores s'espavilaren i començaren a reciclar-se i habilitar-se per poder mantenir els seus llocs de feina. La llei preveia aquesta circumstància i donava un termini raonable per poder obtenir la titulació corresponent. Malauradament, es repetia la situació del curs inicial de 1983-1984, en què l'Ajuntament va obrir una guarderia i les educadores la feien funcionar com a escola. Després de quasi vint anys els equips educatius continuàrem lluitant per la primera etapa de l'educació infantil dins la línia de l'Institut de la Primera Infància acabat de crear.

Un cop comprovada la situació real de les escoles municipals respecte al Decret de mínims, el 19 de novembre de 2009 es va sol·licitar a la Conselleria l'anul·lació de les sol·licituds d'autorització, anteriorment cursades, que fou acceptada per la Resolució de la directora general del 5 de febrer de 2010.

Mentrestant es va insistir en l'autorització de l'escola de s'Arenal, i es va iniciar el procés d'habilitació necessari. Per altra banda, es recuperà el projecte de la construcció de l'escola de sa Torre i se'n va sol·licitar l'aprovació a la Conselleria. El dia 9 de febrer de 2010 la Direcció General de Planificació i Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura va aprovar el Projecte d'obres de l'escola infantil pública de primer cicle de sa Torre, Lluçmajor. L'execució de les obres fou ràpida i es va efectuar els trasllats a l'inici del curs, al setembre de 2010.

Durant el curs 2009-2010 es va fer l'ampliació de l'escola de s'Arenal: es va acabar el primer pis i l'accés a aquest amb la rampa del pati. Un cop finalitzada l'obra de dalt es va modernitzar la part de baix, i així es va donar unitat a tot l'edifici, amb un aspecte d'obra nova. Per aquest motiu, ens vàguem de traslladar a l'edifici veí, ocupat en part per l'Associació de la Tercera Edat de s'Arenal. Ens deixaren utilitzar el primer pis íntegrament, i per als jocs de pati i els moments d'esbarjo anàvem al parc urbà, molt avinent d'aquest edifici. Coneixedores de la manca d'espai, en el moment de la matrícula no es varen oferir places noves, només es renovaren les del curs anterior.

Tres escoles, un projecte: de 2011 a 2023

Ajuntament
de Llucmajor

ESCOLA INFANTIL FADA MORGANA
Codi de centre: 07014399

ESCOLETA
FADA MORGANA

Xarxa d'Escoles Públiques
de les Illes Balears

Ajuntament
de Llucmajor

25 ANYS
1995–2020

Xarxa d'Escoles Públiques
de les Illes Balears

Escola
Educació Infantil
Trencadors

**LA CURIOSITAT ÉS EL MOTOR
DE L'APRENENTATGE**

ESCOLETA
PENYA-
SEGAT

Des de 2010

Educar és l'art d'estimar, respectar i
acompanyar l'infant

**ESCOLA INFANTIL
PENYA-SEGAT**

Codi de centre: 07014594

Ajuntament de Llucmajor

Xarxa d'Escoles Públiques
de les Illes Balears

El curs 2010-2011 l'equip de l'escoleta de s'Arenal es va proposar donar nom a l'escoleta, perquè al llarg dels anys vàrem comprovar que hi havia confusions amb les dues escoles municipals de s'Arenal: la de la part de Palma i la nostra. L'equip va iniciar una consulta per poder triar un nom que la identificàs. La primera proposta fou el nom de *Joanota*, geganta llucmajorera, per seguir la tradició de la primera escoleta. Cercàrem informació i comprovàrem que era dolenta, mal xerrada i rabiosa, i per això li sortí la coa al front. Decidírem que no convenia tenir aquest nom per a l'escoleta. La segona proposta fou *Trencadors*, nom lligat a l'entorn del centre, ja que els trencadors foren els primers habitants de la zona i l'escoleta està construïda sobre una antiga pedrera. Donàrem a conèixer aquesta proposta a l'Ajuntament i a l'APA, els quals la varen aprovar. S'encomanà el disseny per al rètol de l'entrada, i el disseny es va realitzar però el rètol va quedar pendent. Estrenant el nou edifici, ens proposàrem utilitzar el nom de *Trencadors* a tota la documentació de l'escoleta de s'Arenal.

Al setembre de 2010 va obrir les portes la nova escoleta de sa Torre. Un edifici imponent, meravellós, lluminós, pràctic, ben equipat, situat en un espai verge amb mates i pins per veïns, un somni per a qualsevol educador. Els alumnes eren de les escoles de Badia Gran, Badia Blava i els nous matriculats. L'equip educatiu era la fusió dels equips de les escoles petites, ja tancades, i d'educadores noves. Això va provocar una explosió d'experiències, que, mesclades amb sentiments, vivències acumulades i les ganes de fer, possibilitaren el naixement d'un projecte nou en un nou espai. Tot un repte a superar. La tolerància, la paciència, el bon fer de cada una d'elles i la varietat dels coneixements i experiències aportats va obrar el miracle. La implicació i col·laboració del les famílies provocà la creació de l'AMIPA des del minut u. Vàrem triar el nom per unanimitat: Escola Municipal d'Educació Infantil Penya-segat. Abans d'acabar el primer curs la Conselleria va autoritzar el centre com a escola

L'edifici de l'escoleta Penya-segat

d'educació infantil de primer cicle de la Xarxa Pública, amb el codi de centre 07014594, i el lema de l'escoleta va ser «Educar és l'art d'estimar, respectar i acompanyar l'infant».

L'any 2012 es va fer una revisió de taxes municipals implantant el sistema de càlcul per trams horaris, fet que suposà un considerable increment i l'eliminació de les ajudes per escolaritat dels funcionaris de l'Administració local. Aquests motius, l'augment de l'atur i la crisi econòmica provocaren un descens molt nombrós de l'alumnat. En el moment de les matrícules les dades eren aquestes: Fada Morgana, un total d'11 alumnes; Trencadors, 84, i Penya-segat, 77. Això implicà una reducció molt important de personal, i la plantilla va quedar només amb les educadores fixes i les interines, repartides entre les tres escoles en funció de la necessitat. Aquest fet va desembocar en canvis importants:

- A Fada Morgana l'equip quedà reduït a 5 educadores, totes veteranes. A Trencadors i Penya-segat es reajustaren els equips prescindint del personal contractat i amb la incorporació d'educadores de l'escoleta de Lluçmajor.
- Es varen revisar els tres projectes educatius de centre.
- A Fada Morgana sobrava molt de mobiliari, que va ser traslladat al soterrani de Trencadors. Es va reestructurar l'espai, i es varen mantenir tres aules, una per a cada edat (4-12 mesos, 12-24 mesos i 24-36 mesos). A Trencadors i Penya-segat només quedaren dues unitats per edat. Les altres aules serviren per muntar distints racons de joc (casa de pepes, botigueta, perruqueria, hospital) i tallers (d'experimentació, d'observació, de música, de pintura). Així provocàrem la lliure circulació dels infants per tota l'escola en funció dels seus interessos. Era un projecte que els equips mai havien pogut tirar endavant per manca d'espai i aprofitaren aquest curs per provar com anava.
- Els equips vàrem haver de fer una feina de reflexió per assumir la nova realitat i trobar el camí per superar-la. Qüestions com: quin és el meu lloc dins l'equip, com intervé cadascuna dins el grup, quina ha de ser l'actitud de l'educadora dins l'aula, i, referents als infants, quins són els seus interessos, què necessiten, que se n'espera.

Amb la participació i col·laboració de l'Equip d'Atenció Primerenca (EAP) —la zona de Lluçmajor era subseu de Llevant— començàrem a donar resposta a les qüestions esmentades amb formacions adients, com «Inicis a l'educació emocional», que es realitzava a cada centre i algunes sessions compartides dels tres equips.

A l'octubre de 2013, per la Darrera Fira, celebràrem el 30è aniversari de l'escoleta Fada Morgana amb una exposició de fotos al carrer de la Fira (antiga escola de música), que fou la més visitada de totes. Hi passaren els antics alumnes, els seus pares, padrins i altres familiars, coneguts i amics per veure'ls en alguna de les fotos exposades. La regidora Maria Francisca Lascolas, que no hi era en el moment de la celebració del 25è aniversari, volia que els trenta anys també es recordassin. Ens endinsàrem dins l'ar-

xiu de l'escoleta per seleccionar, reagrupar i ordenar totes les fotos que teníem i muntàrem l'exposició per grups d'alumnes i activitats (psicomotricitat, fitxes, pintura, manipulació, experimentació, joc simbòlic, joc heurístic, jocs amb materials naturals, encaixos, construccions, titelles, contes, cançons, balls), per sortides dins el poble amb la cordeta, per excursions i acampades, per tallers amb famílies, per festes que celebrem a l'escoleta... Va resultar ben extensa i variada. No hi va haver cap visitant que no trobàs l'infant que volia veure. Ens va refrescar records extraordinaris a tot l'equip que la muntà, alhora que ens donà ànims per continuar el nou camí reprès el curs anterior. A partir d'aquest curs es recuperà la confiança de les famílies i a poc a poc tornà a créixer el nombre d'alumnes, tot i que l'escoleta estava molt envellida.

Preparació de la corona per celebrar el 30è aniversari

El dia de l'obertura de l'exposició del 30è aniversari de l'escoleta Fada Morgana, Fires 2013

Exposició del 30è aniversari de l'escoleta Fada Morgana

El 15 de març de 2015 es va reprendre el procés per sol·licitar l'autorització a la Conselleria d'Educació i Universitat de l'escoleta Trencadors de s'Arenal com a escola d'educació infantil de primer cicle.

Però no fou fins al mes d'abril de 2017 que dins el Pla de Sostenibilitat es va realitzar «El projecte d'accessibilitat i compliment del D60/2008 de l'escoleta Fada Morgana». Això ens obligà a cercar un lloc adequat per continuar el curs i buidar completament l'edifici. A les aules prefabricades de l'Escola de Música municipal hi trobàrem l'espai més idoni, ja que també gaudien de pati exterior. Gràcies a la comprensió i la bona voluntat de la direcció i dels mestres de l'Escola de Música, com també a la paciència i la constància de l'equip de Fada Morgana, compartírem el seu espai durant els mesos d'abril a juliol.

Aquest mateix any, l'EAP Sud (zona de Lluçmajor), fins aleshores subseu de l'EAP Llevant, es converteix en equip propi i passa a ser així el setè EAP de les Illes Balears. Per a les escoletes municipals

Reforma de l'escoleta Fada Morgana

El dia de l'obertura de la renovada escoleta Fada Morgana

va ser una gran tranquil·litat tenir la seva seu a Lluçmajor perquè, encara que només teníem l'escoleta Peña-segat autoritzada per la Conselleria, per a Fada Morgana i Trencadors estipularen el tractament de centres preferents, que gaudien de tots els seus serveis.

El curs 2017-2018, essent batle el senyor Bernadí Vives Cardona, estrenàrem una Fada Morgana renovada, tot i que era el mateix edifici amb l'interior reformat per adequar-lo a la normativa del Decret de Mínims que havien de complir totes les escoles de la Xarxa Pública. Aquesta obra no va suposar ampliació però sí una nova distribució que permet que els espais siguin útils i compartits per tots els infants. Tot i que compleix la normativa, té algunes mancances (les aules d'1-2 anys no tenen bany i això els resta funcionalitat i comoditat a l'hora de retirar els bolquers).

Es va iniciar el procés de sol·licitud d'autorització a la Conselleria d'Educació i Universitat perquè Fada Morgana fos escola d'educació infantil de primer cicle, alhora que també es va demanar recuperar l'expedient de sol·licitud de l'escoleta Trencadors de s'Arenal, que estava obert incomplet des del 2015.

El curs 2018-2019 posàrem en marxa una idea que teníem pendent des de 2010 i que recuperàrem gràcies a la intervenció i participació de l'EAP, per augmentar l'oferta del servei a la infància. Per això necessitàvem personal compromès, que en aquells moments eren: Rosa Mas, Jaume Pieras, Petra Juan i Antònia Moll, de l'equip EAP, i Margarita Planas i jo mateixa, dels equips educatius de les escoles. També era necessària una formació específica, que vàrem aconseguir en el CEP, la qual inclouria un projecte de pràctica per poder accedir a l'avaluació final. Arribats a aquest punt, implicàrem l'Ajuntament perquè autoritzàs les sessions d'Espais Familiars a les escoles Peña-segat de sa Torre, Trencadors de s'Arenal i al Claustre de Sant Bonaventura de Lluçmajor (per manca d'espai a Fada Morgana), que fou on es realitzaren les primeres sessions de l'Espai de Joc i l'Espai Nadó.

Aquests espais tenen l'objectiu de ser un lloc de trobada per a petits i grans, que afavoreix la relació social i l'intercanvi de vivències i experiències entre els adults. S'hi poden expressar inquietuds o dubtes; manifestar il·lusions, expectatives o interrogants; intercanviar informacions; dialogar des de diferents punts de vista; observar altres infants i altres maneres de fer i de pensar, i comprovar que hi ha tota una diversitat de cultures familiars i maneres d'educar. Es tracta d'aprendre dels altres i amb els altres. Paral·lelament els infants hi troben uns professionals que els acullen personalment i els ofereixen un espai de relació entre iguals, ric en possibilitats de joc i experimentació, en un entorn segur i acollidor, amb un ambient agradable i estimulador amb joguines i materials adequats a l'edat, mentre els progenitors s'hi poden implicar en diferent grau o només observar. L'avaluació d'aquest projecte fou positiva, per tant l'Ajuntament en va programar la continuïtat, i així cada setembre es reinicia. L'encarregada de dur endavant aquesta activitat fou Margarita Planas i la seva successora enguany és Cati Puig.

Espais familiars de Lluçmajor

Espai de joc a sa Torre

Espais familiars a Lluçmajor

El curs 2019-2020 vàrem viure una situació insòlita i inusual provocada per la covid. És ben recent i tots tenim en el nostre record les conseqüències de l'estat d'alarma i les restriccions que condicionaren la feina i els nostres costums. No ens quedà més remei que acatar i seguir els protocols marcats per la Conselleria d'Educació i pel Departament de Riscs Laborals de l'Ajuntament. No hem d'oblidar que, de tot el sistema educatiu, els alumnes de primer cicle foren els primers a incorporar-se a les aules.

Un cop acabat el curs, el dia 11 de juliol es va publicar al BOIB núm. 122 l'acord del Consell de Govern de dia 10 de juliol de 2020, pel qual es crea l'Escola Infantil de Primer Cicle Fada Morgana, amb el codi de centre 07014399 i capacitat per a 67 alumnes, i l'Escola Infantil de Primer Cicle Trencadors, amb el codi de centre 07014387 i capacitat per a 74 alumnes. El senyor Éric Jareño i Cifuentes era el batle en aquell moment. Aquesta adhesió a la Xarxa Pública d'escoles infantils de la comunitat balear va ser un motiu d'alegria per als equips implicats, però en cap moment va provocar canvis substancials en els plantejaments pedagògics, la metodologia i el funcionament intern, ni cap reestructuració d'equips, ja que des del curs 2011-2012 seguïrem la normativa de Conselleria i funcionàvem talment les escoles de la Xarxa.

És motiu d'alegria per a l'equip acollir infants que són fills d'antics alumnes, els quals demostren la mateixa confiança en el centre que varen tenir ja els seus pares. Parlem de la segona generació de Fada Morgana:

Pinzellada de la segona

generació a les escoles

Miquel A. Aina M^a

Marina Miquel

Mª Antonia Joana David Maria

Ajeet Martí Tomeu

Maria Antonio

Sofia Álvaro Clàudia Toni

La nostra trajectòria docent ens ha demostrat que, oferint als infants un bon equip amb actitud de respecte i calma, ells obtindran confiança, seguretat i llibertat. Per això els feim distintes propostes, jocs variats, ambients dispars i sobretot els donam el temps que necessita cadascun per gaudir de la seva activitat i de la companyia dels altres infants.

Aquesta és l'oferta educativa actual de les escoles infantils de primer cicle de Lluçmajor en imatges:

Ens ajudam amb les sabates del pati

Gaudim jugant

Compartim jocs

Improvissam

Moviment i llibertat

Triam com jugam

Mostram les emocions

Decidim junts

Ens movem

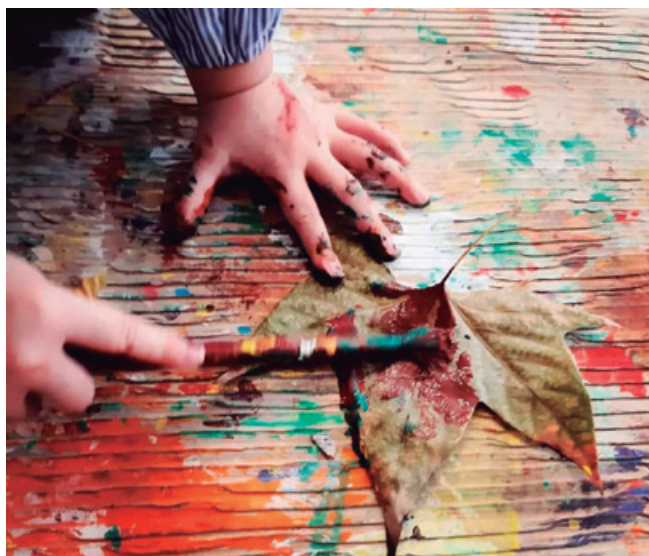
Ordenam i desordenam

Cream les nostres obres

Ens disfressam

Pintam

Experimentam i observam

Provam i miram què passa

Teatre interactiu per Sant Jordi a Fada Morgano

Representació de la llegenda de Sant Jordi a Trencadors

Sortida per la zona de vianants de Lluçmajor dels alumnes de Fada Morgana

Sortida a la platja de s'Arenal dels alumnes de Trencadors

*Sortida per
l'entorn de
l'escoleta
Penya-segat*

Afortunadament, la notícia de la gratuïtat de les escoles infantils de primer cicle a partir de setembre del 2023 és un pas més cap al reconeixement d'aquesta etapa, que passa a ser universal.

Les escoles d'infants municipals de Lluçmajor han acollit els somnis d'unes persones que creien i creuen en la infància, això és, entendre-la, escoltar-la, acompanyar-la, donar-li suport, consentir-la, abraçar-la i, sobretot, confiar-hi.

Tota la comunitat educativa ha col·laborat en el fet que les escoles siguin un lloc segur, amable, confortable, alegre, dinàmic, de convivència i harmonia.

Els equips educatius han lluitat perquè les escoles d'infants de Lluçmajor siguin espais educatius, proposant activitats i projectes compartits amb les famílies i donant a la infància la dignitat que li correspon a la primera etapa educativa de l'ésser humà.

Hem fet quaranta anys de camí en el qual hem trobat roses i espines, alegries i plors, llums i foscos, pedres i arena, ensurts i tranquil·litat, somnis i malsons, il·lusions i decepcions, però no dubteu que ha estat el camí que vaig triar i que no estic penedida de res. He anat acumulant l'experiència de trenta-vuit anys de feina i he arribat al final de la meva trajectòria laboral, però continuu amb la meva dèria pedagògica amb els nostres cinc nets, i com a padrina intent donar una mà als meus fills en la conciliació familiar.

Estic segura que aquest camí el seguiran persones engrescades amb la infància a tots els nivells, amb polítiques valentes que cerquin la qualitat dels serveis educatius per a la primera infància, que no es conformin a satisfer la conciliació familiar, sinó que aspirin a oferir una millor escola per als infants de 0-3 anys. Aquesta escola ha de mirar al futur duent a terme amb alegria i optimisme un projecte educatiu que respongui a les noves realitats complexes i canviants del nostre entorn, realitzant un acompanyament actiu als infants llucmajorers.

Molts d'anys i bona Fira per a tots.

Fonts consultades i procedència de les fotografies

Fonts bibliogràfiques

- ARNAIZ SANCHO, V. «Equips educatius d'atenció primerenca a les Illes Balears per ajudar a entendre'n la història i realitat present». *Anuari de l'educació de les Illes Balears*, 2012.
- Document Marc. L'Educació dels infants 0-3 i la necessària equitat. Anàlisi de la realitat de les Illes Balears. Consideracions i recomanacions. Comissió tècnica 0-3, gener 2019. PNL 16956-17. Conferència de presidents.
- HOYUELOS, Alfredo. «La estética en el pensamiento y obra pedagógica de Louis Malaguzzi». *Octaedro*. Barcelona, 2006.
- *Palma, 40 anys d'aprendre i compartir*. Ajuntament de Palma, 2022. Coordinació: Joan Avellaneda i Artigas.
- SALVÀ MUT, Francesca. *Municipis i educació a les Balears. Deu anys d'ajuntaments democràtics*. Universitat de les Illes Balears, 1993.
- SIEGEL, Daniel J. *El cerebro del niño*. Barcelona: Alba Editorial, 2016.

Referències documentals

- Arxiu de l'Ajuntament de Lluçmajor:
  - Actes dels plens a partir de 1983. AMLL. Llibres d'actes de plens 1990, 1994-1995. LA-84, LA-88, LA-89
  - Recull fotogràfic de Fires dels anys 2008 i 2013
- Articles de la revista local *Lluçmajor de Pinte en Ample*.
- Arxiu de l'Escola d'Infants Municipal Fada Morgana:
  - Actes de reunions de l'AMIPA
  - Actes dels claustres des de l'any 2000
  - Recull fotogràfic del centre
- Arxiu de l'Escola d'Infants Trencadors:
  - Actes dels claustres des de l'any 2000
  - Recull fotogràfic del centre
- Arxiu de l'Escola d'Infants Penya-segat:
  - Actes dels claustres des de l'any 2010
  - Recull fotogràfic del centre, que conté els reculls corresponents a les antigues escoles de Badia Gran i Badia Blava.
- Institut per l'Educació de la Primera Infància (IEPI), de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat. <<http://www.caib.es/sites/primera-infancia/ca/normativa-41785>>

Fonts orals

- Miquela Barceló
- Maria J. Miralles Serra
- Paula Puig Oliver
- Maria Magdalena Moragues Caldés
- Lluçia Pericàs Salvà
- Catalina Puig Oliver
- Magdalena Gelabert Amengual
- Cristina Álvarez Escalas
- Ana Salvà Torrens
- Isabel Maria Martí Maimó
- Maria Zanoguera Ferretjants
- Antònia Maria Bibiloni Sastre
- Rosa García Relucio
- Maria Antònia Orfí Verd
- Susana Planas Torrents
- Mònica Gelabert Barceló
- Margarita Planas Torres
- Margalida Pascual Paniza

Procedència de les fotografies

- Fotos núm. 1, 2, 3, 4, 46, 47, 52, 53, 54 i 55: Ajuntament de Lluçmajor
- Foto núm. 7: Revista *Lluçmajor de Pinte en Ample*, cedida per Catalina Font.
- La resta de fotos: arxius de les escoles d'infants Fada Morgana, Trencadors i Penya-segat.

Publicacions
Cultura

Ajuntament
de **Lluçmajor**